

/ CA ●

El patrimoni indià a Canet de Mar

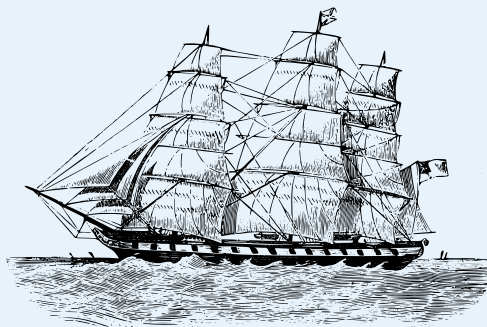
“Fer les Amèriques”

Durant les primeres dècades del segle XIX Canet de Mar esdevingué un dels pobles de la costa que més va intensificar les relacions amb les colònies d'ultramar. Per als joves de Canet, “fer les Amèriques” era, sens dubte, l'única solució davant la manca de treball a les drassanes del poble, que patien la crisi dels vaixells de vela.

Molts canetencs partien a curta edat, amb una carta sota el braç i encomanats a algun parent o conegut del poble assentat a l'illa. Tenim l'exemple de Carles Móra, que era tan jove que va fer la comunió abans de marxar a Puerto Rico. Josep Gibert no tenia més de 12 anys quan va arribar a l'Havana, Joaquim Pastor en tenia 13 i Ramon Fors Soler, 14.

Aquests joves havien de fer una travessa llarga, de gairebé dos mesos dalt d'un vaixell, sols i en condicions força precàries d'alimentació i d'higiene. I quan arribaven a les colònies treballaven en feines dures, en les plantacions de sucre o cafetars o bé carregant mercaderies als ports.

Entre 1820 i 1860, més de dos-cents joves de Canet van emigrar a les colònies, majoritàriament a Cuba i a Puerto Rico. I no sempre van trobar la fortuna que recercaven. Molts van perdre-hi la salut. Només alguns van triomfar i es van convertir en personatges influents: els hisendats Joan Baptista Pau, Carles Pascual Puig, Josep Alsina Llauger, els germans Castanyer o Josep Baró Blanxart en són un exemple. Tal vegada Josep Baró és el canetenc de més relleu a les Antilles: va establir la primera línia marítima entre Cuba i Espanya, va ser propietari de dotze ingenis sucres a la província de Matanzas i fou un dels fundadors del Banco Hispano Colonial. El rei Alfons XII va concedir-li els títols de marquès de Santa Rita i vescomte de Canet de Mar.

El lobby dels forners de Canet

La nissaga dels germans Busquets van començar a fer pa a l'Havana i van acabar controlant el preu de la farina a tota l'illa. La producció de pa al major i el comerç de colonials van ser determinants per a crear les grans fortunes canetenques. De fet, aquests empresaris s'aplegaven en el mateix barri, a voltes també en els mateixos edificis. I els treballadors de les fleques eren també de Canet. Actuaven com un autèntic lobby i concentraven la producció dels forns en un barri determinat, com el del carrer Belascoain al centre de l'Havana. El negoci de fleques dels Busquets el completaven d'altres establiments de forners canetencs, com Josep Pla Pla, els germans Boher, Salvador Llinàs, els germans Verdura, Domènec Banchs i Jaume Puxan.

Banchs Alsina, a banda de tenir diferents forns de pa, va arribar a ser capità del 3r batalló de l'exèrcit espanyol a l'Havana. Les insurreccions dels criolls obligava els colons a fer carrera militar per sufocar les accions. El canetenc Salvador Castanyer Salicrú va ser coronel del 1r batalló de Matanzas. Fou un important terratinent a Matanzas, alcalde de la ciutat i diputat de la província durant molts anys. El seu germà, Joaquim Castanyer Salicrú, també fou un actiu comerciant i productor de sucre, presidí l'Ateneo Colonia Española, va fer carrera militar com a coronel de voluntaris i el 1890 va ser alcalde de la ciutat de Matanzas i governador provincial.

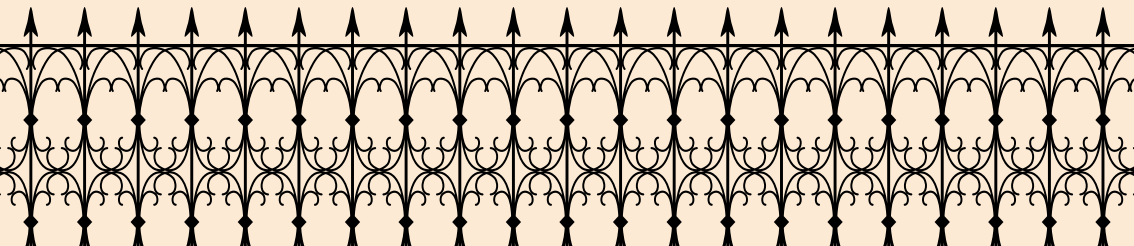
El retorn dels *americanos* i la transformació del poble

A partir de 1860, molts d'aquests canetencs van començar a repatriar el capital. Tornaven a Catalunya i invertien les seves fortunes en terres i propietats. Els *americanos* seran clau per fomentar la reconversió de la vinya canetenca en horta de regadiu i en la inversió inicial per al cultiu del taronger. La seva capacitat inversora va fer que també fossin els accionistes majoritaris de les societats en comandita dedicades al tèxtil que s'anaven fundant.

El poder econòmic dels *americanos* més adinerats va quedar ben palès també quan van començar a transformar els carrers de Canet de Mar amb grans mansions o van bastir el Casino Canetense, que esdevingué, durant anys, el punt de trobada dels indians per recordar les aventures viscudes a l'Havana.

Les cases dels *americanos* es construïren majoritàriament a tres nivells d'alçada, en alguns casos a doble cos, amb grans finestrals i balconades imponents generalment d'estil neo-clàssic. Algunes d'aquestes mansions encara mantenen avui les torres miradors i els patis posteriors, que eren el punt de trobada familiar, decorats amb escenes colonials i amb plantes i palmeres que enjardinaven l'espai central, moltes vegades importades directament de les Antilles; com el palo santo, la magnòlia o el bambú, arbres també provinents de la seva estada colonial.

Els interiors d'aquestes cases eren d'un luxe extrem. Les estances es decoraven amb detalls geomètrics i florals, el mobiliari sempre es feia amb fusta de caoba importada o amb els mobles de les illes que traslladaven els indians al seu retorn, junt amb tot el servei. A Canet, els primers criats negres van portar-los de l'Havana els Busquets.

Expressions relacionades amb els *americanos*

Fer les Amèriques: Dita que fa referència a totes aquelles persones que van anar-se'n a fer l'aventura colonial i que, deu o quinze anys després, van tornar immensament riques.

Tenir molta terra a l'Havana: Expressió popular que s'utilitza quan es vol desacreditar a qui vol aparentar i no té res. Els indians, quan tornaven, explicaven les seves històries, vivències i possessions a l'Havana, però ningú podia comprovar si eren certes o no. A Canet, d'aquesta dita en sorgeix una altra: **qui no té terra a l'Havana, hi té parents** fent referència al fet que alguna cosa del que es diu pot tenir un rerefons de veritat.

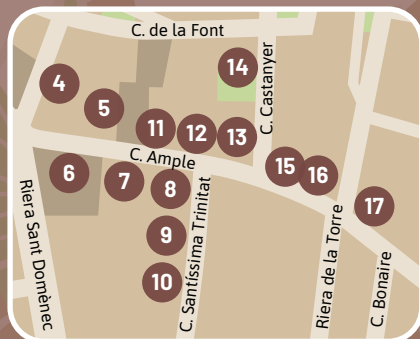
Perdre la maleta a l'estret: Era la dita més coneguda quan algú tornava sense fortuna. Es deia que havia perdut la maleta amb les unces d'or just quan havien passat per l'estret de Gibraltar, que era una manera de justificar que no tornava adinerat.

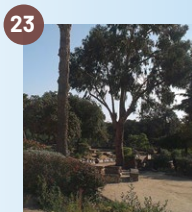
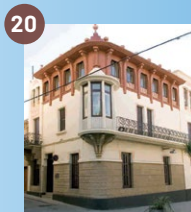
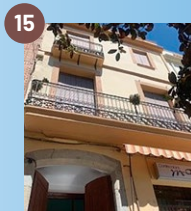
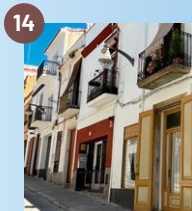
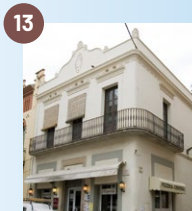
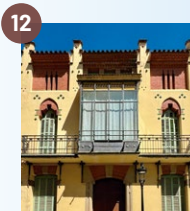
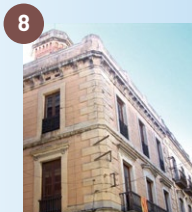
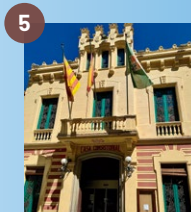
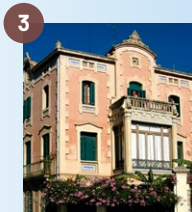
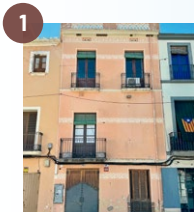
Més es va perdre a Cuba: Expressió de consol que encara s'empra quan es viu una situació econòmica negativa. Fa al·lusió al desastre colonial de 1898, en què es van perdre les illes de Cuba, Filipines, Guam i Puerto Rico.

Canet, que benteveiu!: Sembla que la primera cosa que feien els indians de Canet quan arribaven al poble era pujar a Pedracastell i des del turó d'en Vadoriques –el cim més alt de l'entorn– exclamaven emocionats “Canet que bienteveo!” o mig en català i castellà crioll: “Canet que benteveiu!”. Així, encara avui, s'anomena popularment aquest turó *Benteveiu*.

No'n mandan!: Era una cantarella que va popularitzar l'*americano* Jaume Viñas, quan li anaven a comprar algun producte colonial a la botiga La Moderna i no en tenia exclamava “no'n mandan”, contagiats lingüísticament del castellà crioll dels anys que va viure a l'Havana. Des de llavors, la gent va començar a conèixer Jaume Viñas com “en mandan”.

Ruta
Canet dels indians

1. Casa Joaquim Gibert

Riera Gavarra, 11

Casa de cos de planta baixa i dos pisos amb sortides balconeres i balustrada de pedra a la part superior. La façana, de gran senzillesa, conté faixes esgrafiades amb motius geomètrics. Fou la casa d'estiueig de l'*americano* canetenc Joaquim Gibert.

Joaquim Gibert Codina (1843-1918) va anar-se'n als tretze anys a Cuba, on hi havia el seu germà. Va treballar en el negoci del pa del canetenc Joan Font Pastor i es va convertir en accionista de l'establiment. El 1875, Gibert va tornar a Canet i es va casar amb Dolors Nogués. Va fer d'agent de duanes de la Compañía Trasatlántica Española i, amb el temps, n'esdevingué el propietari. Va morir a Barcelona el 1918 i està enterrat en el panteó Gibert del cementiri de Canet.

2. Casa Josep Móra Terrats

Riera Sant Domènec, 20

Mansió neoclàssica de doble cos, construïda entre 1887 i 1888 per a l'*americano* Josep Móra. L'edifici, de línies clàssiques, mostra simetria entre la planta baixa i la primera planta, conté obertures emmarcades amb motllures, guardapols i balustres de pedra industrial. De la part posterior de l'immoble, cal destacar el pati d'estil colonial que comptava amb frondoses palmeres i un enjardinament d'estil francès.

Josep Móra i Terrats (1838-1918) va marxar a Puerto Rico a mitjan segle XIX per treballar als ingenis sucres que explotaven els seus oncles materns a la població de Ponce. Deu anys més tard, es va convertir en propietari d'una botiga magatzem i va dedicar-se també a la compravenda de terrenys. El 1888 va decidir tornar a Canet, però no s'acostumà a la vida del poble i quatre anys després va decidir tornar a Puerto Rico, on va morir l'any 1918.

3. Casa Negra (Villa Amèlia)

Balmes, 1

Casa eclèctica bastida amb tres façanes, construïda el 1896 pel mestre d'obres barceloní Joaquim Codina com a casa d'estiueig per a la família Negra Vivé. La façana està revestida amb un estucat que simula maó vist que contrasta amb els elements ceràmics blaus que coronen l'edifici. La part superior de la façana de la riera Sant Domènec conté un medalló amb les inicials AV que es corresponen amb les de la seva esposa.

Higini Negra Mansió (1853-1938) va néixer a l'Havana, on la seva família, originària d'Hostalric, tenia negocis. Va estudiar dret a la Real Universidad de La Habana i més tard es doctorà a la Universitat de Barcelona. L'any 1885 es casà amb la poetessa Amèlia Vivé i Picassó, amb qui tingué cinc fills. Viatjava sovint a Cuba, on seguiu sent soci comanditari de societats empresarials.

4. Casa Font Pastor

Ample, 3

Casa de cos de planta baixa, amb dues obertures d'arc rebaixat, bastides amb pedra de Girona. L'edifici, factura del mestre de cases canetenc Joan Codina, conté dos pisos amb sortides balconeres, amb motlures i guardapols. Els paraments del primer i del segon pis estaven completament estucats amb motius geomètrics de tonalitats ocres i blavoses.

La casa va ser la residència de l'americano **Joan Font Pastor (1831-?)**. Fill de Canet, va marxar amb 19 anys a Cuba a treballar amb la família Busquets i, amb els anys, va fer fortuna en el negoci del pa i el comerç de colonials. A l'Havana, sempre va ser solter i va viure amb les seves germanes i una neboda. Van tornar a Canet el 1870 i, anys després, va casar-se amb Dolors Medir Pica.

5. Casa de la Vila i Escoles de la Vila

Ample, 9 / Font, 8

L'ajuntament de Canet de Mar i les Escoles de la Vila són dues obres d'estil eclèctic. Van ser projectades per l'arquitecte matorní Emili Cabanyes Rabassa entre els anys 1903 i 1906, gràcies al llegat testamentari de l'*americano* Eusebi Golart.

Eusebi Golart i Llauger (1829-1895) va néixer a Canet i de ben jove va emprendre l'aventura americana. De tornada, va invertir gran part dels seus béns en empreses de transport marítim i de forneria industrial. En morir, va deixar un llegat per realitzar millores públiques a Canet, gràcies al qual es va bastir la Casa de la Vila, l'edifici de les antigues escoles al carrer de la Font i es va urbanitzar el parc del Santuari de la Misericòrdia (1895-1896), entre d'altres.

6. Casa Vicenç Solsona

Ample, 18

Casa construïda per encàrrec de l'*americano* Vicenç Solsona Roura. Es tracta d'una casa de cos d'estil neoclàssic, bastida amb planta baixa i dos pisos, amb obertures amb guardapols motllurats i elements ornamentals amb fulles de palma.

Vicenç Solsona Roura (1825-1885) va fer una gran fortuna amb les plantacions de cafetars a Maricao (Puerto Rico). L'any 1885 la propietat va passar a mans de la seva filla Victòria Margarida Solsona Serra (1860-1948), nascuda a Sabana Grande (Puerto Rico) i casada amb el metge canetenc Lluís Oms Puig.

7. Casa Font Medir

Ample, 20

Mansió propietat de l'americano **Joan Font Pastor**, edificada el 1875 pel mestre d'obres Salvador Medir Pica, que també va ser l'ajudant de l'arquitecte Elies Rogent en la construcció de l'edifici de la Universitat de Barcelona.

Joan Font, que vivia amb les seves germanes al número 5 del carrer Ample, va fer construir aquesta mansió després de casar-se amb Dolors Medir Pica. L'edifici és de traçat neoclàssic, de doble amplada de cos i tres nivells, revestits amb pedra de Girona. L'interior compta amb pintures murals amb motius vegetals i geomètrics a totes les estances de la mansió. També és interessant el jardí posterior, envoltat d'una galeria amb capitells florals.

8. Casa Josep Busquets

Ample, 22

Mansió de doble cos i tres nivells, bastida en estil neoclàssic a principis dels anys 70 del segle XIX com a residència de la família Busquets. Els paraments de la planta baixa estan revestits de pedra de Girona, amb treballs seriatos de fulles de palma buidades sobre la pedra. L'edifici, obra de Salvador Medir, es corona amb una torre mirador que sobredimensiona encara més l'alçada de l'edifici. De l'interior, cal destacar-ne la pintura ornamental dels sostres i les parets decorades amb motius geomètrics i vegetals.

Josep Busquets Llinàs (1835- 1905) va arribar a Cuba l'any 1852 amb el seu oncle Mariano Llinàs i, ben aviat, van anar-hi la resta de germans. Els Busquets Llinàs van obrir un forn i van idear una manera de fer un pa més resistent a la humitat, fet que els va convertir en proveïdors de l'exèrcit. A mitjans dels anys 60, Josep Busquets Llinàs tornà enriquit a Canet de Mar i es va casar a Roma amb la seva cosina Florentina Codina Busquets. Busquets va ser diputat provincial pel districte d'Arenys, pel Partido Conservador, de 1892 a 1905, i fou un dels personatges més influents de Canet de Mar.

9. Casa Joan Busquets

Santíssima Trinitat, 2

Casa neoclàssica bastida el 1886 com a residència d'estiu de l'*americano* Joan Busquets. És una mansió de tres nivells i doble cos, amb façanes de pedra de Girona treballada amb elements geomètrics i florals i finestres amb guardapols motllurats.

A l'interior, els estucs al foc dels arrambadors amb motius geomètrics són de gran interès, i també les pintures murals de les estances, així com el jardí porxat.

Joan Busquets Llinàs (1830-1909) se'n va anar a Cuba a mitjans del segle XIX, amb els seus pares i germans, on ja estava assentat el seu germà Josep. Va treballar en el negoci del pa i va promoure la importació de farina dels Estats Units, fet que va frenar el monopoli dels proveïdors insulars. Joan Busquets tornà a Catalunya el 1863 amb tota la família i va invertir la seva fortuna en moltes propietats. A Barcelona va viure a la plaça Reial, i a Canet va comprar la finca del Grau i també va fer-se la mansió d'estiueig al carrer Santíssima Trinitat. Va ser alcalde de Canet durant la Revolució de 1868 i va ser elegit diputat provincial pel districte d'Arenys, de 1888 a 1892, pel Partido Conservador.

10. Casa Marià Busquets

Santíssima Trinitat, 6

Casa de cos bastida pel mestre d'obres Joan Codina a inicis dels anys 70 del segle XIX com a residència de l'*americano* Marià Busquets. És una mansió de dos nivells i golfes, amb guardapols senzills i un balcó corregut de forja. La façana comptava originàriament amb estucs amb motius geomètrics i florals.

Marià Busquets Llinàs (1837-1904) va anar-se'n a Cuba amb els seus pares i germans. Van treballar en el negoci del pa i van aconseguir fer una autèntica fortuna. Tornà a Catalunya i es casà el 1869 amb la seva cosina Francesca Codina Busquets, i el 1871 amb Maria Trinitat Simon Vidal.

11. Casa Alsina Llauger

Ample, 21

Casa entre mitgeres, propietat de l'*americano* Josep Alsina. D'estil eclèctic, amb planta baixa i dos nivells; la façana té un balcó corregut, revestiments ceràmics i obertures arabitants. Està rematada amb un coronament esglaonat, amb ceràmica d'estil mudèjar.

Josep Alsina Llauger (1841-1917) va anar a fer les Amèriques de ben jove i s'enriquí amb la indústria sucraera i els cafetars. Tornà a Catalunya a finals dels anys 70 del segle XIX, on va invertir la seva fortuna en propietats a Barcelona i Canet. Es casà amb la seva cosina segona, Antònia Soler Roca, 16 anys més jove. Van viure entre Barcelona, en un edifici del carrer Sant Pere més Alt, i a Canet, on es va fer bastir la casa d'estiu del carrer Ample. També va comprar la finca de Can Gofau. Entre 1887 i 1891 va ser alcalde de Canet de Mar pel Partido Conservador.

12. Casa Jaume Puxan

Ample, 27

Mansió modernista de l'*americano* Jaume Puxan. Fou bastida entre 1913 i 1914, d'acord amb els plànols de l'arquitecte barceloní Francesc Fargas i Margenat. Fargas projectà una façana simètrica, amb una entrada central a la planta baixa i una tribuna de ferro al primer pis, decorada amb maó aplantillat, elements esgrafiats i peces ceràmiques.

Jaume Puxan Carbó (1855-1924) va anar-se'n a l'Havana amb la seva família a mitjans dels anys 60. A Cuba, va treballar als forns dels Busquets i, quan aquests van tornar a Canet, li van traspasar el negoci de l'abastiment de queviures a la intendència militar de l'illa. Retornà l'agost de 1898, per tant, és dels darrers *americanos* de Canet que van abandonar l'illa abans de la pèrdua colonial. Puxan es va casar amb Maria de la Concepció Llibre Pujadas (1879-1955) i van fixar la seva residència a Barcelona, però també passaven temporades a l'antiga casa familiar de Canet, al solar de la qual va fer-hi bastir la nova mansió d'estiu, entre 1913 i 1914. Va militar al Partido Conservador i va ser alcalde de Canet de Mar el bienni 1905-1906.

13. El Casino Canetense

Ample, 29

Amb la construcció de les sis cases promogudes per l'*americano* Josep Castanyer al centre de Canet, es va obrir el carrer que porta el seu nom, a partir del projecte del mestre de cases Salvador Medir Pica. Arran d'això, l'any 1881, els antics colons establerts al poble van decidir bastir, a l'altra banda de la via, l'edifici de la **societat Casino Canetense**. Van encarregar el projecte al mestre d'obres Gaietà Roger que va plantejar una façana d'aire colonial, amb obertures amb guardapols i paraments pintats amb motius geomètrics i remades vegetals. El Casino es va convertir en l'entitat més elitista del Canet d'entre segles i també fou la seu del Partido Conservador, conegut com el partit dels *americanos*. Amb la desaparició dels indians, l'entitat va acabar tancant les portes a inicis de 1920.

14. Cases d'en Castanyer

Carrer Castanyer, 4-16

Les cases d'en Castanyer són un conjunt de sis cases de cos, de gran senzillesa, amb planta baixa i un pis, bastides entre 1880 i 1881 per l'*americano* Josep Castanyer per habitatges de lloguer.

Josep Castanyer Salicrú (1845-1897) va néixer a Canet i, de ben jove, se'n anà cap a Cuba on treballà amb els seus germans Salvador i Joaquim en el negoci sucrer a la província de Matanzas. Castanyer va casar-se amb la cubana Maria Adelaida González de la Torre i el 1875 van venir a viure a Canet. A banda de les cases Castanyer, l'*americano* va invertir part del seu capital en la construcció d'una gran mansió de factura neoclàssica, projectada pel mestre d'obres Salvador Medir, a la cantonada del carrer Ample amb el carrer Castanyer. Malauradament, la mansió fou enderrocada als anys 60 del segle XX.

15. Casa Francesc Boher

Ample, 33

Casa de l'*americano* Francesc Boher Pla, construïda pel mestre d'obres Josep Codina a partir d'un habitatge del segle XVIII. Malgrat ser una casa de cos amb una façana senzilla, destaquen els elements decoratius interiors com els estucats al foc dels arambadors de l'escala i les pintures murals dels sostres d'algunes estances.

El canetenc **Françesc Boher Pla (1829-?)** va fer fortuna a Cuba a mitjans del segle XIX amb l'elaboració de pa industrial. Va viure al barri benestant de Monserrate a l'Havana i va anar repatriant, a poc a poc, el seu capital als anys 70. Tornà a Canet i el 1879 es va casar amb la seva cosina, Semproniana Roig i Pla. Boher va ser membre fundador del Casino Canetense i regidor de l'Ajuntament de Canet de Mar pel Partido Conservador.

16. La Moderna, de Jaume Viñas

Ample, 35

Casa de planta baixa i dos pisos, propietat de l'*americano* Jaume Viñas. L'edifici és el resultat de la reforma d'una antiga casa de poble ja existent, amb l'afegit d'un segon pis. És de gran interès, el tractament dels finestrons de fusta de la planta baixa, així com les prestatgeries de l'interior de l'establiment.

Jaume Viñas Pera (1859-1938) va ser un jove canetenc que va anar-se'n a l'Havana on va treballar en el negoci del pa de la família Busquets. Va retornar a Canet l'any 1898 i es va casar dos anys després amb Joaquina Vivó Misser, 16 anys més jove. El 1906 va obrir la botiga d'ultramarins La Moderna i també va ser un dels accionistes de la fàbrica de gèneres de punt Romagosa. Va ser regidor de l'Ajuntament de Canet de Mar pel partit dels *americanos* els biennis 1890-1891 i 1896-1897.

17. Casa Cabané

Vall, 5

Casa d'estil neoclàssic amb planta baixa i dos nivells superiors, propietat de l'*americano* Antoni Cabané Menció. De la façana, cal destacar el revestiment de pedra de la planta baixa i els relleus de terracota.

Quan el canetenc **Antoni Cabané Menció (1863-1916)** va tornar de l'Havana, va comprar diferents propietats i es va fer la casa del carrer Vall. A la planta baixa, Cabané va obrir-hi un establiment on venia havans i productes colonials, també va invertir el seu capital en accions de la fàbrica Romagosa. Es va casar amb Maria Riera Gustà i no van tenir descendència. Va ser regidor de l'Ajuntament de Canet de Mar en diverses ocasions pel partit dels *americanos*.

18. Casa Pau Font Torres

Vall, 67

Mansió neoclàssica situada a primera línia de mar, bastida als anys 60 del segle XIX per a l'indianà Pau Font Torres. La casa es concep com una mansió d'estiueig amb planta baixa, primer pis i golfes, amb obertures amb timpans de pedra i gravats de fulles de palma.

Pau Font Torres (1846-1933) va ser un indianà barceloní que, juntament amb els seus germans, va fer fortuna a Cuba. De retorn a Barcelona, es va casar amb Dolors Roura i Carnesoltes, d'ascendència canetenca, i van bastir-se la casa d'estiueig en un terreny de primera línia de mar, propietat de la seva dona.

19. Casa Josep Colomer

Gram, 19

La casa Colomer és una reforma realitzada als anys 20 pel mestre d'obres Josep Cabruja Feliu. La propietat original era una casa de fragata del segle XVIII, modificada al segle XIX amb una façana neoclàssica amb torre mirador. Anys després, l'empresari Josep Colomer va fer una reforma integral amb aire noucentista.

Josep Colomer Pujadas va anar-se'n a Xile a finals dels 80 del segle XIX, on —després de fer diners— va establir una línia regular de trasllat marítim de guano, un fertilitzant molt preuat per a l'agricultura. Va retornar a Catalunya i, després de reformar la casa del carrer del Gram, va proposar a l'Ajuntament de Canet urbanitzar i enjardinar —a expenses seves— el terreny que hi havia al costat de l'edifici de la Cooperativa. En agraïment, l'Ajuntament va anomenar el nou espai plaça Colomer.

20. Casa Alsina Roig

Carrer Abell, 2

Mansió d'estiueig de l'*americano* Josep Alsina Roig, projectada entre 1908 i 1909 per l'arquitecte Eduard Ferrés i Puig en un estil modernista vienès (Sezession). La casa es projectà en tres cossos de diferents alçades; el central, amb una tribuna circular i rematat amb una galeria de maó vist i esferes decoratives i, els secundaris, d'estil més modernista vienès.

Josep Alsina Roig va ser un canetenc que va fer les Amèriques. Assentat a la ciutat de l'Havana, es va dedicar a l'elaboració i el comerç de licors. Va venir a Canet a passar una temporada l'any 1888, però retornà a Cuba. Molt implicat en la Sociedad de Beneficencia de Naturales de Cataluña, l'any 1893 va ser membre de la junta directiva de l'entitat. A finals del segle XIX s'estableix finalment a Canet.

21. El passeig de la Misericòrdia

El passeig de la Misericòrdia es comença a configurar a finals del segle XIX. El 1885, el mestre d'obres Salvador Fors va regalar un plànol del projecte després que es proposés l'obertura d'una via entre el santuari i el poble. El 1903 es començà a projectar i, entre 1906 i 1910, l'*americano* **Josep Móra Terrats (1838-1918)** va cedir l'espai necessari per urbanitzar la nova avinguda, d'acord amb el projecte de l'enginyer Jaume Andreu Alsina.

22. Santuari de la Mare de Déu de la Misericòrdia

Plaça del Santuari, s/n

A mitjan segle XIX, la gent de Canet va voler erigir una nova ermita a la Mare de Déu de la Misericòrdia, però de majors dimensions que l'existent. L'Administració del Santuari va acordar encarregar el projecte a l'arquitecte Francesc Daniel Molina i, per sufragar l'obra, van decidir demanar donatius a Cuba i a Puerto Rico, on hi havia més de 80 canetencs amb fortuna. Malgrat que tothom va col·laborar amb diferents aportacions, el llegat testamentari de l'*americano* Carles Pascual Puig va ser determinant per poder iniciar l'obra. Pascual va deixar un terç de la seva fortuna, que equivalia a 130.000 pessetes de l'època.

Carles Pascual i Puig (1801-1853) va néixer a Canet de Mar i va anar-se'n ben jove a l'Havana, on es va dedicar a l'explotació de grans plantacions de cafè i sucre. Pascual va ser un dels grans protectors de la Sociedad de Beneficiencia de Naturales de Cataluña i un dels personatges més acabats de la colònia de canetencs a Cuba.

23. El parc del Santuari de la Misericòrdia

Plaça del Santuari, s/n

El parc del Santuari de la Misericòrdia és un espai enjardinat que salva el desnivell del terreny amb un aterrossament del solar. És un projecte orgànic d'enjardinament i embelliment, realitzat per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, amb bancs i taules fets amb pedra granítica i basses d'aigua amb sortidors.

L'arquitecte va plantar vegetació mediterrània, garrofers, cedres, eucaliptus i espècies arbustives i va voler dotar la urbanització de sentit espiritual projectant-hi un rosari amb diferents monuments i capelletes dedicades als misteris de la vida de Crist i de Maria Santíssima, els de goig, els de dolors i els de glòria, dels quals només se'n van realitzar dos.

El canetenc **Joan Baptistapau Jover (1809-1892)** va fer fortuna a Cuba amb l'explotació de les plantacions de sucre i cafetars, però no tornà mai a Canet. En morir, va deixar una finca de la seva propietat a l'Administració del Santuari de la Misericòrdia i, un cop venuda, va reportar 6.000 pessetes que es van invertir en la compra de l'antiga horta de Can Torrus, situada al costat del Santuari. El setembre de 1895 es va signar l'escriptura del terreny i, poc després, Teresa de Palau, vidua de l'americano **Eusebi Gollart Llauger (1829-1895)**, es va comprometre a sufragar la urbanització i l'enjardinament de l'espai, segons el projecte que havia encarregat a l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch.

Ajuntament de Canet de Mar

ARXIU MUNICIPAL
DE CANET DE MAR

canetdemar.cat/turisme

 @turismecanet

Textos: Carles Sàiz i Xiqués. CEDIM

Fotografies: Arxiu Municipal de Canet de Mar (AMCNM)

Agraïments: Iolanda Serrano, Xavier Mas i Gemma Martí